

- 3) nagana w rozkazie,
- 4) nagana z ostrzeżeniem,
- 5) zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony,
- 6) pozbawienie wyróżniającego tytułu i odznaki wzorowego żołnierza,
- 7) areszt do czternastu dni,
- 8) ostrzeżenie o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym,
- 9) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe,
- 10) obniżenie stopnia wojskowego,
- 11) pozbawienie posiadanego stopnia wojskowego.

§ 17. Żołnierzom pełniącym służbę wojskową w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych mogą być wymierzone kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana w rozkazie,
- 4) nagana z ostrzeżeniem,
- 5) zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony,
- 6) pozbawienie wyróżniającego tytułu i odznaki wzorowego żołnierza,
- 7) obniżenie stopnia wojskowego,
- 8) wydalenie ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego,
- 9) pozbawienie posiadanego stopnia wojskowego.

§ 18. Żołnierzom odbywającym przeszkolenie wojskowe i ćwiczenia wojskowe mogą być wymierzone kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana w rozkazie,
- 4) nagana z ostrzeżeniem,
- 5) zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony,
- 6) pozbawienie wyróżniającego tytułu i odznaki wzorowego żołnierza,
- 7) obniżenie stopnia wojskowego,
- 8) pozbawienie posiadanego stopnia wojskowego.

§ 19. Żołnierzom odbywającym okresową służbę wojskową mogą być wymierzone kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana,
- 3) nagana w rozkazie,
- 4) nagana z ostrzeżeniem,
- 5) zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony,
- 6) pozbawienie wyróżniającego tytułu i odznaki wzorowego żołnierza,
- 7) ostrzeżenie o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym,

- 8) obniżenie stopnia wojskowego,
- 9) pozbawienie posiadanego stopnia wojskowego.

§ 20. Studentom szkół wyższych odbywającym zajęcia wojskowe w studium wojskowym w czasie trwania studiów mogą być wymierzone kary dyscyplinarne:

- 1) upomnienie,
- 2) nagana.

§ 21. Kara dyscyplinarna zakazu opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony nie może być wymierzana oficerom.

§ 22. Żołnierzom wymienionym w § 15—19 ponadto może zostać wymierzona kara zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

§ 23. 1. Kary dyscyplinarne żołnierzom pełniącym zawodową służbę wojskową albo odbywającym służbę okresową, w wypadkach określonych w art. 13 ust. 1 ustawy, wymierzają:

- 1) szef kompanii — pomocnik dowódcy kompanii oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi:
 - a) upomnienie,
 - b) naganę;
- 2) dowódca kompanii oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi:
 - a) naganę w rozkazie,
 - b) naganę z ostrzeżeniem,
 - c) zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony — do trzech dni;
- 3) dowódca batalionu oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi — zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony — do pięciu dni;
- 4) dowódca pułku oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi:
 - a) zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony — do siedmiu dni,
 - b) ostrzeżenie o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym, z wyjątkiem swoich zastępców — jeżeli są uprawnieni do wyznaczania na takie stanowiska służbowe,
 - c) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe, z wyjątkiem swoich zastępców — jeżeli są uprawnieni do wyznaczania na takie stanowisko służbowe,
 - d) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do zawodowej służby wojskowej — podoficerom,
 - d) obniżenie stopnia wojskowego — żołnierzom do stopnia wojskowego plutonowego (bosmanmata) włącznie;
- 5) dowódca brygady oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi:
 - a) zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony — do dziesięciu dni,
 - b) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do zawodowej służby wojskowej — podoficerom i chorążym,
 - c) obniżenie stopnia wojskowego — podoficerom,
 - d) usunięcie z zawodowej służby wojskowej — podoficerom,
 - e) pozbawienie posiadanego stopnia wojskowego — podoficerom;

- 6) dowódca okręgu wojskowego lub rodzaju Sił Zbrojnych oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi:
- ostrzeżenie o niepełnej przydatności do zawodowej służby wojskowej — żołnierzom do stopnia wojskowego pułkownika (komandora) włącznie, z wyjątkiem swoich zastępców,
 - obniżenie stopnia wojskowego — podoficerom i chorążym,
 - usunięcie z zawodowej służby wojskowej — podoficerom i chorążym,
 - pozbawienie posiadanego stopnia wojskowego — podoficerom i chorążym;
- 7) przełożony, który nadał wyróżniający tytuł lub odznakę wzorowego żołnierza, oraz jego przełożeni — pozbawienie wyróżniającego tytułu i odznaki wzorowego żołnierza.

2. Obniżenie i pozbawienie stopnia wojskowego w korpusach oficerów, chorążych i podoficerów zawodowych następuje z zachowaniem trybu i kompetencji określonych w odrębnych przepisach.

§ 24. Kary dyscyplinarne żołnierzom odbywającym zasadniczą służbę wojskową, nadterminową zasadniczą służbę wojskową, przeszkolenie wojskowe i ćwiczenia wojskowe oraz pełniącym służbę wojskową w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych, w wypadkach określonych w art. 13 ust. 1 ustawy, wymierzają:

- wszyscy przełożeni:
 - upomnienie,
 - naganę;
- szef kompanii — pomocnik dowódcy kompanii oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi:
 - naganę w rozkazie,
 - naganę z ostrzeżeniem,
 - zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony:
 - szeregowym — do dwunastu dni,
 - podoficerom — do dziesięciu dni;
- dowódca plutonu oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi — zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony:
 - szeregowym — do czternastu dni,
 - podoficerom — do dwunastu dni;
- dowódca kompanii oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi — zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony:
 - szeregowym — do osiemnastu dni,
 - podoficerom — do czternastu dni;
- dowódca batalionu oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi — zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony:
 - szeregowym — do dwudziestu jeden dni,
 - podoficerom — do osiemnastu dni;
- dowódca pułku oraz przełożeni mu równorzędni i wyżsi:
 - zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony:
 - szeregowym — do dwudziestu ośmiu dni,
 - podoficerom — do dwudziestu jeden dni,
 - pozbawienie wyróżniającego tytułu i odznaki wzorowego żołnierza,

- areszt:
 - szeregowym — do czternastu dni,
 - podoficerom — do dziesięciu dni,
- ostrzeżenie o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym,
- wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe,
- obniżenie stopnia wojskowego,
- wydalenie ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego,
- pozbawienie posiadanego stopnia wojskowego.

§ 25. Karę zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych wymierzają przełożeni od dowódcy pułku (równorzędnego) wzwyż.

Rozdział 5

Postępowanie dyscyplinarne

§ 26. 1. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się niezwłocznie, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przewinienia dyscyplinarnego zagrożonego karą surowszą niż nagana w rozkazie.

2. Postępowanie dyscyplinarne ma na celu ustalenie, czy przewinienie dyscyplinarne lub inny czyn podlegający rozpoznaniu miało miejsce, w jakim czasie oraz przez kogo zostało popełnione. W czasie postępowania ustala się przyczyny i okoliczności popełnienia przewinienia lub innego czynu oraz stopień zawinienia obwinionego.

3. O wszczęciu postępowania dyscyplinarnego wydaje się postanowienie ogłaszane w rozkazie dziennym. W razie czasowej nieobecności obwinionego powiadamia się go o postanowieniu po powrocie.

§ 27. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna, z zastrzeżeniem § 28, dowódca jednostki wojskowej:

- z własnej inicjatywy,
- na wniosek bezpośredniego przełożonego obwinionego,
- na polecenie swojego przełożonego,
- na wniosek sądu honorowego lub koleżeńskiego, sądu lub prokuratora wojskowego, kolegium do spraw wykroczeń albo organu uprawnionego do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego lub organu uprawnionego do nakładania kar porządkowych,
- na wniosek wojskowych organów porządkowych,
- na wniosek organu kontroli.

§ 28. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się:

- jeżeli wina żołnierza nie budzi wątpliwości,
- jeżeli czynności wyjaśniające nie potwierdziły zaistnienia przewinienia dyscyplinarnego,
- jeżeli czyn żołnierza stanowi przestępstwo i postępowanie karne przeciwko żołnierzowi o ten czyn zostało wszczęte,
- jeżeli sprawę przeciwko żołnierzowi skierowano do rozpatrzenia przed sądem honorowym lub koleżeńskim i gdy sąd honorowy lub koleżeński nie wystąpił do przełożonego żołnierza z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania dyscyplinarnego,

- 5) jeżeli w wyniku przeprowadzonego postępowania sąd lub prokurator wojskowy wystąpił do przełożonego żołnierza z wnioskiem na piśmie o wymierzenie żołnierzowi kary dyscyplinarnej,
- 6) po upływie terminu, po którym nie można karać dyscyplinarnie.

§ 29. 1. Postępowanie dyscyplinarne przeprowadza przełożony, który wydał postanowienie o wszczęciu postępowania, lub wyznaczony przez niego żołnierz.

2. Do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego wyznacza się żołnierza posiadającego stopień wojskowy nie niższy od stopnia posiadanego przez obwinionego i zajmującego co najmniej równorzędne z nim stanowisko służbowe.

3. Postępowania dyscyplinarnego nie może prowadzić żołnierz:

- 1) którego sprawa dotyczy bezpośrednio,
- 2) który jest małżonkiem albo krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej,
- 3) który był świadkiem zdarzenia,
- 4) pomiędzy którym a obwinionym zachodzi stosunek osobisty mogący wywołać wątpliwości co do bezstronności prowadzącego postępowanie.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio do czynności wyjaśniających.

§ 30. Prowadzący postępowanie dyscyplinarne zbiera materiały i podejmuje czynności niezbędne do wszechstronnego wyjaśnienia sprawy. Przesłuchanie obwinionego zaczyna od powiadomienia o treści stawianego zarzutu. W ramach postępowania dyscyplinarnego przesłuchuje świadków, pokrzywdzonych, przyjmuje wyjaśnienia od obwinionego oraz zleca przeprowadzenie odpowiednich badań. Prowadzący może przyjmować oświadczenia od męża zaufania. Z czynności tych sporządza się protokoły. Obwiniony może złożyć wyjaśnienia na piśmie.

§ 31. 1. W toku postępowania dyscyplinarnego obwinionemu przysługują uprawnienia do:

- 1) zgłaszania wniosków dowodowych i wyjaśnień;
- 2) wnoszenia w terminie siedmiu dni od doręczenia mu postanowienia lub orzeczenia:
 - a) zażalenia na postanowienie,
 - b) odwołania od orzeczenia o uznaniu winnym popełnienia zarzucanego mu czynu i wymierzenia kary dyscyplinarnej lub odstąpienia od jej wymierzenia;
- 3) ustanowienia spośród żołnierzy wskazanego przez siebie obrońcy, który jest uprawniony do:
 - a) zapoznawania się z materiałami sprawy,
 - b) składania wniosków dowodowych i przedstawiania opinii,
 - c) obecności przy ogłaszaniu obwinionemu postanowień podejmowanych w toku postępowania dyscyplinarnego.

2. Na prośbę obwinionego uprawnienia zawarte w ust. 1 pkt 3 przysługują również mężowi zaufania.

§ 32. 1. Wnioski o przeprowadzenie lub uzupełnienie postępowania dowodowego obwiniony i jego obrońca zgłaszają na piśmie prowadzącemu postępowanie dyscyplinarne.

2. Oddalenie wniosku, o którym mowa w ust. 1, wymaga uzasadnienia na piśmie i akceptacji przełożonego, który wydał postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego.

§ 33. 1. Postępowanie dyscyplinarne powinno być zakończone w ciągu trzydziestu dni od dnia jego wszczęcia.

2. W uzasadnionych wypadkach postępowanie dyscyplinarne może być przedłużone do dwóch miesięcy lub zawieszona na okres trwania niemożliwości jego przeprowadzenia, przez przełożonego, który wydał decyzję o jego wszczęciu.

§ 34. Jeżeli w postępowaniu dyscyplinarnym zostanie ujawnione, że czyn obwinionego stanowi przestępstwo ścigane z urzędu albo że obwiniony oprócz przewinienia dyscyplinarnego dopuścił się przestępstwa ściganego z urzędu, prowadzący postępowanie dyscyplinarne przedstawia materiały sprawy dowódcy jednostki wojskowej. Dowódca przesyła je właściwemu prokuratorowi wojskowemu.

§ 35. 1. Jeżeli prowadzący postępowanie dyscyplinarne uzna, że zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności sprawy, zapoznaje obwinionego z materiałami sprawy i poucza o prawie zgłoszenia — w terminie trzech dni — wniosku o ich uzupełnienie.

2. Obwiniony po zapoznaniu się z materiałami sprawy podpisuje protokół sporządzony z tej czynności.

3. Odmowa obwinionego zapoznania się z materiałami sprawy lub złożenia podpisu stwierdzającego tę okoliczność nie wstrzymuje dalszych czynności. Prowadzący postępowanie odnotowuje odmowę w aktach postępowania.

§ 36. Po zapoznaniu obwinionego z materiałami sprawy prowadzący postępowanie sporządza sprawozdanie, które zawiera:

- 1) stopień wojskowy, imię, nazwisko i stanowisko służbowe żołnierza prowadzącego postępowanie,
- 2) stanowisko służbowe przełożonego wydającego postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego,
- 3) stopień wojskowy, imię, nazwisko i stanowisko służbowe obwinionego,
- 4) określenie czynu zarzucanego obwinionemu,
- 5) opis ustalonego stanu faktycznego na podstawie zebranych dowodów,
- 6) wnioski dotyczące winy i kary, umorzenia postępowania dyscyplinarnego lub skierowania sprawy do właściwego organu ścigania, decyzji w sprawie zawieszenia w czynnościach służbowych obwinionego — z uzasadnieniem i wskazaniem okoliczności łagodzących lub obciążających,
- 7) datę oraz podpis żołnierza sporządzającego sprawozdanie.

Rozdział 6

Tryb wymierzania kar dyscyplinarnych

§ 37. 1. Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, po wysłuchaniu obwinionego żołnierza i jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony i wnosił o takie wysłuchanie, przełożony przy raporcie służbowym orzeka o:

- 1) uniewinnieniu obwinionego, jeżeli przeprowadzone postępowanie nie potwierdziło stawianych mu zarzutów lub ujawnione w postępowaniu okoliczności nie dają dostatecznej podstawy do wydania innego orzeczenia,
- 2) umorzeniu postępowania,
- 3) uznaniu obwinionego winnym popełnienia zarzucanego mu czynu i wymierzeniu kary dyscyplinarnej,
- 4) uznaniu obwinionego winnym popełnienia zarzucanego mu czynu, za który może być mu wymierzona kara dyscyplinarna, i odstąpieniu od jej wymierzenia, zwłaszcza w związku z przyjęciem poręczenia określonej grupy środowiskowej lub poręczenia osoby godnej zaufania, na okres od jednego do sześciu miesięcy.

2. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, powinno być wydane nie później niż w ciągu siedmiu dni od dnia otrzymania sprawozdania, o którym mowa w § 36. Orzeczenie umieszcza się w rozkazie dziennym pododdziału (jednostki wojskowej), doręcza ukaranemu żołnierzowi oraz ewidencjonuje w karcie kar żołnierza.

3. Orzeczenie kary dyscyplinarnej upomnienia i nagany jest ostateczne.

§ 38. Jeżeli z wnioskiem o ukaranie wystąpił sąd lub prokurator wojskowy, wniosek ten jest wiążący dla przełożonego, który wymierza karę lub występuje z wnioskiem do przełożonego uprawnionego do jej wymierzenia.

§ 39. 1. Orzeczenie, o którym mowa w § 37 ust. 1, wydaje się w formie rozkazu.

2. Orzeczenie powinno zawierać:

- 1) oznaczenie przełożonego, który je wydaje,
- 2) datę wydania,
- 3) stopień wojskowy, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe żołnierza, którego orzeczenie dotyczy,
- 4) określenie czynu przypisanego obwinionemu,
- 5) rozstrzygnięcie w sprawie, wraz z uzasadnieniem,
- 6) pouczenie o prawie, w tym — trybie i terminie wniesienia odwołania,
- 7) podpis przełożonego i pieczęć urzędową jednostki wojskowej.

3. Rozstrzygnięcie w sprawie, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, powinno zawierać stwierdzenie winy i rodzaj wymierzonej kary dyscyplinarnej oraz termin, w jakim kara będzie wykonana, albo:

- 1) uniewinnienie obwinionego,
- 2) stwierdzenie winy i odstąpienie od wymierzenia kary ze wskazaniem przesłanki powodującej rezygnację z ukarania,
- 3) stwierdzenie, że postępowanie umarza się, i wskazanie powodu jego umorzenia.

§ 40. 1. Przełożony, który rozstrzygnął sprawę, ogłasza orzeczenie obwinionemu żołnierzowi przy raporcie służbowym. Do raportu służbowego przedstawia obwinionego bezpośredni podwładny przyjmującego raport. W uzasadnionych wypadkach raport służbowy może się odbyć w obecności żołnierzy pododdziału. Przełożony nie może jednak wymierzać i ogłaszać kary dyscyplinarnej w obecności podwładnych karanego, niższym stanowiskiem służbowym oraz

niższym stopniem wojskowym, jeżeli nie są przełożonymi żołnierza, któremu wymierzono karę.

2. Na wniosek obwinionego przy raporcie służbowym może być obecny mąż zaufania.

§ 41. Jeżeli przełożony uzna, że należy wymierzyć obwinionemu żołnierzowi karę dyscyplinarną, do której wymierzenia nie jest uprawniony, przesyła materiały sprawy właściwemu przełożonemu z wnioskiem o wydanie orzeczenia o wymierzeniu określonej kary dyscyplinarnej.

Rozdział 7

Zawieszanie w czynnościach służbowych żołnierza

§ 42. 1. O zawieszeniu w czynnościach służbowych żołnierza, w wypadkach określonych w art. 52 ustawy, uprawniony przełożony orzeka w formie rozkazu.

2. Orzeczenie powinno zawierać:

- 1) oznaczenie przełożonego, który je wydaje,
- 2) datę wydania,
- 3) stopień wojskowy, imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe żołnierza, którego orzeczenie dotyczy,
- 4) uzasadnienie orzeczenia,
- 5) pouczenie o prawie, w tym — trybie i terminie wniesienia odwołania,
- 6) podpis przełożonego i pieczęć urzędową jednostki wojskowej.

3. O treści orzeczenia zawiadamia zawieszony w czynnościach służbowych żołnierza jego bezpośredni przełożony, wręczając mu jednocześnie za pokwitowaniem kopię orzeczenia. Oryginał orzeczenia dołącza się do akt personalnych żołnierza.

4. Treść orzeczenia umieszcza się w rozkazie dziennym pododdziału (jednostki wojskowej).

§ 43. 1. Prawo zawieszenia w czynnościach służbowych żołnierza przysługuje przełożonym wobec podwładnych:

- 1) dowódcy pułku — w stosunku do żołnierzy zajmujących stanowiska służbowe do stopnia etatowego majora (komandora podporucznika) włącznie,
- 2) dowódcy brygady — w stosunku do żołnierzy zajmujących stanowiska służbowe do stopnia etatowego podpułkownika (komandora porucznika) włącznie,
- 3) dowódcy okręgu wojskowego lub rodzaju Sił Zbrojnych — w stosunku do żołnierzy zajmujących stanowiska służbowe do stopnia etatowego pułkownika (komandora) włącznie,
- 4) najwyższemu dowódcy — w stosunku do żołnierzy zajmujących stanowiska służbowe do stopnia etatowego generała broni (admirala) włącznie.

2. Okres zawieszenia w czynnościach służbowych żołnierza rozpoczyna się od dnia faktycznego odsunięcia żołnierza od wykonywania zadań na zajmowanym stanowisku służbowym.

§ 44. W razie konieczności wydania orzeczenia o zawieszeniu w czynnościach służbowych żołnierza, w stosunku do którego przełożony nie ma uprawnień, kieruje on wnioskiem na piśmie o wydanie orzeczenia w tej sprawie do przełożonego uprawnionego do jego wydania.

Rozdział 8

Postępowanie odwoławcze

§ 45. 1. Od orzeczenia o wymierzeniu kary dyscyplinarnej żołnierza, którego ono dotyczy, lub jego obrońca mają prawo w terminie siedmiu dni od doręczenia orzeczenia złożyć na piśmie odwołanie do przełożonego wyższego szczebla, za pośrednictwem przełożonego, który wydał orzeczenie. Odwołanie nie dotyczy kary aresztu i kary zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

2. Od orzeczenia o wymierzeniu kary aresztu i kary zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych przysługuje żołnierzowi zażalenie do właściwego miejscowo sądu wojskowego, w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia orzeczenia.

§ 46. Przełożony, który wydał zaskarżone orzeczenie, przesyła odwołanie w terminie trzech dni przełożonemu wyższego szczebla, w razie złożenia zażalenia do właściwego sądu — załączając teczkę akt personalnych (kartę wyróżnień i kar) i materiały sprawy.

§ 47. 1. Przełożony uprawniony do rozpatrzenia odwołania może zaskarżone orzeczenie:

- 1) utrzymać w mocy,
- 2) zmienić i uniewinnić obwinionego,
- 3) zmienić i wymierzyć karę łagodniejszą,
- 4) uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia,
- 5) umorzyć postępowanie,
- 6) uchylić i przekazać sprawę organowi właściwemu do jej rozpatrzenia,
- 7) stwierdzić winę obwinionego i odstąpić od wymierzenia kary.

2. Organ ponownie rozpatrujący sprawę nie może wymierzyć kary surowszej od poprzednio wymierzonej.

3. Przełożony uprawniony do rozpatrzenia odwołania, rozstrzyga sprawę wydając orzeczenie ostateczne.

4. Orzeczenie przełożonego rozpatrującego odwołanie powinno być wydane w ciągu siedmiu dni od dnia otrzymania odwołania. Kopię orzeczenia doręcza się, za pokwitowaniem, żołnierzowi, którego ono dotyczy, oraz jego obrońcy.

Rozdział 9

Zasady i tryb wykonywania kar dyscyplinarnych

§ 48. 1. Wykonanie kar dyscyplinarnych polega na:

- 1) w wypadku kar: upomnienia, nagany, nagany w rozkazie i nagany z ostrzeżeniem — wytknięciu ukaranemu żołnierzowi niewłaściwości zachowania, a ponadto w wypadku kary nagany z ostrzeżeniem — również na uprzedzeniu go, że w razie ponownego popełnienia czynu może mu być wymierzona kara nie niższa niż zakaz opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony;
- 2) w wypadku kary zakazu opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony:
 - a) w odniesieniu do żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową, nadterminową zasadniczą służbę wojskową i przeszkolenie wojskowe oraz

pełniących służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych — zabronieniu ukaranemu opuszczania koszar (okrętu) lub innego miejsca stacjonowania pododdziału w czasie wolnym od zajęć przez cały okres trwania kary oraz meldowaniu się, nie częściej niż trzykrotnie w ciągu dnia, u oficera dyżurnego jednostki wojskowej na jego rozkaz, bez oporządzenia i broni,

- b) w odniesieniu do żołnierzy zawodowych albo służby okresowej — przebywaniu w dniach zajęć służbowych, od godziny rozpoczęcia służby do godziny 22.00, z wyjątkiem czasu przeznaczanego na posiłki, w miejscu pełnienia służby w jednostce oraz zabronieniu opuszczania w pozostałym czasie i w dniach wolnych od zajęć służbowych miejsca zakwaterowania (zamieszkania) bez zezwolenia przełożonego oraz wykonywaniu, po normalnych godzinach zajęć służbowych, dodatkowych zadań nakazanych przez przełożonego;
- 3) w wypadku kary pozbawienia wyróżniającego tytułu i odznaki wzorowego żołnierza — odebraniu ukaranemu żołnierzowi posiadanej przez niego odznaki i legitymacji oraz utracie przysługujących mu z tego tytułu uprawnień;
- 4) w wypadku kary aresztu — osadzeniu ukaranego żołnierza w wojskowym areszcie dyscyplinarnym na liczbę dni określoną w orzeczeniu o ukaraniu;
- 5) w wypadku kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym — wytknięciu ukaranemu żołnierzowi niewłaściwości postępowania i uprzedzeniu go, że w razie ponownego popełnienia czynu podlegającego odpowiedzialności dyscyplinarnej może być wyznaczony na niższe stanowisko służbowe lub ukarany surowszą karą dyscyplinarną;
- 6) w wypadku kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe — wyznaczeniu ukaranego żołnierza na niższe stanowisko służbowe w sposób określony w odrębnych przepisach;
- 7) w wypadku kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do zawodowej służby wojskowej — wytknięciu ukaranemu żołnierzowi niewłaściwości postępowania i uprzedzeniu go, że w razie ponownego popełnienia czynu podlegającego odpowiedzialności dyscyplinarnej może być zwolniony z zawodowej służby wojskowej;
- 8) w wypadku kary obniżenia stopnia wojskowego — utracie przez ukaranego żołnierza posiadanego stopnia wojskowego i powrocie do stopnia bezpośrednio niższego w obrębie tego samego korpusu oraz przeniesieniu ukaranego żołnierza na inne stanowisko służbowe;
- 9) w wypadku kary wydalenia ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego — wydaleniu ukaranego żołnierza ze szkoły i skierowaniu go do jednostki wojskowej w celu odbycia zasadniczej służby wojskowej w pełnym wymiarze, z zaliczeniem okresu dotychczasowej służby wojskowej, albo przeniesieniu do rezerwy;
- 10) w wypadku kary usunięcia z zawodowej służby wojskowej — zwolnieniu ukaranego żołnierza z zawodowej służby wojskowej w sposób określony w przepisach o przebiegu służby wojskowej żołnierzy zawodowych;
- 11) w wypadku kary pozbawienia posiadanego stopnia wojskowego — utracie posiadanego stopnia wojsko-

wego i powrocie do stopnia wojskowego szeregowego oraz utracie uprawnień związanych z posiadanym dotychczas stopniem wojskowym, a w odniesieniu do:

- a) żołnierzy pełniących służbę w charakterze kandydatów na żołnierzy zawodowych — wydaleniu ze szkoły w sposób określony w odrębnych przepisach,
- b) żołnierzy pełniących zawodową służbę wojskową i odbywających okresową służbę wojskową — zwolnieniu z czynnej służby wojskowej w sposób określony w odrębnych przepisach.

2. Kara zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych polega na odebraniu dokumentu uprawniającego do prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres ustalony w orzeczeniu o ukaraniu oraz utracie prawa nabywania w tym okresie uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych. W razie jej wymierzenia, przełożony, który wymierzył tę karę, zawiadamia o tym organ właściwy do wydawania dokumentów uprawniających do prowadzenia pojazdów mechanicznych, a w razie zwolnienia ukaranego z czynnej służby wojskowej — przesyła odebrany dokument, w terminie czternastu dni od dnia zwolnienia, organowi właściwemu do wydawania dokumentów uprawniających do prowadzenia pojazdów mechanicznych.

§ 49. Kara dyscyplinarna, której nie wykonano w terminie sześciu miesięcy od jej wymierzenia, ulega przedawnieniu.

§ 50. W sytuacjach wyjątkowych, a zwłaszcza w razie ogłoszenia alarmu w jednostce wojskowej, wyjazdu na ćwiczenia, ciężkiej choroby lub śmierci członka rodziny ukaranego żołnierza, klęski żywiołowej albo choroby ukaranego żołnierza, przełożony, który wymierzył karę dyscyplinarną, zarządza przerwaniu wykonania kary zakazu opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony lub kary aresztu. Dalsze wykonanie kary dyscyplinarnej zarządza się bezpośrednio po ustaniu okoliczności uzasadniających jego przerwaniu.

§ 51. Jeżeli z powodów określonych w § 50 nie można w terminie określonym w orzeczeniu o ukaraniu rozpocząć wykonania wymierzonej kary zakazu opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony, kary aresztu lub kary przeniesienia na niższe stanowisko służbowe, przełożony, który karę wymierzył, odracza jej wykonanie do czasu ustania przeszkody uniemożliwiającej rozpoczęcie wykonania wymierzonej kary.

§ 52. W okresie przerwy w wykonaniu kary dyscyplinarnej wymienionej w § 50 lub odroczenia wykonania kary wymienionej w § 51 bieg przedawnienia, o którym mowa w § 49, ulega wstrzymaniu na czas trwania okoliczności, z powodu których wykonanie kary przerwano lub odroczone.

§ 53. 1. Zawieszenie wykonania kary aresztu może być odwołane w razie popełnienia przez ukaranego żołnierza, w okresie zawieszenia wykonania kary, nowego przewinienia dyscyplinarnego.

2. Zawieszenie wykonania kary aresztu odwołuje przełożony, który karę tę zawiesił, albo przełożony mu równorzędny lub wyższy.

Rozdział 10

Zasady i tryb uchylania kar dyscyplinarnych oraz likwidacji ich skutków

§ 54. 1. Uchylenie wymierzonej kary dyscyplinarnej, w wypadkach określonych w art. 29 ust. 1 ustawy, następuje na wniosek ukaranego, jego przełożonego lub z urzędu.

2. Decyzję o uchyleniu wymierzonej kary dyscyplinarnej podejmuje przełożony, który karę tę wymierzył, lub jego przełożeni, którzy mogą:

- 1) zmienić orzeczenie o ukaraniu i uniewinnić ukaranego,
- 2) zmienić orzeczenie i wymierzyć karę łagodniejszą lub odstąpić od wymierzenia kary,
- 3) uchylić orzeczenie o ukaraniu i przekazać sprawę do rozpatrzenia właściwemu przełożonemu lub innemu właściwemu organowi,
- 4) uchylić orzeczenie i umorzyć postępowanie.

§ 55. Minister Obrony Narodowej może uchylić żołnierzowi każdą wymierzoną karę dyscyplinarną z urzędu lub na wniosek tego żołnierza. Z wnioskiem w tej sprawie może również wystąpić przełożony ukaranego żołnierza o uprawnieniach dyscyplinarnych co najmniej dowódcy pułku, z zachowaniem drogi służbowej.

§ 56. 1. W razie uchylenia kary dyscyplinarnej ulegają likwidacji również skutki jej wykonania.

2. Jeżeli uchylając dotychczasową karę dyscyplinarną przełożony wymierza karę łagodniejszą, to określa sposób zaliczenia kary wymierzonej poprzednio na poczet kary nowej.

3. W razie wydania orzeczenia o uniewinnieniu żołnierza lub o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego, przełożony, który wydał to orzeczenie, określa sposób zrekomensowania szkody poniesionej w następstwie wykonania wymierzonej kary.

§ 57. O uchyleniu kary dyscyplinarnej niezwłocznie zawiadamia się przełożonego, który karę tę wymierzył, ukaranego żołnierza i osoby, którym fakt ten podano do wiadomości.

§ 58. W razie uchylenia kar dyscyplinarnych:

- 1) ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku służbowym i ostrzeżenia o niepełnej przydatności do zawodowej służby wojskowej — przełożony może udzielić żołnierzowi zwolnienia od wykonywania obowiązków służbowych na czas określony;
- 2) zakazu opuszczania miejsca zakwaterowania przez czas określony oraz aresztu — przełożony udziela żołnierzowi zwolnienia od wykonywania obowiązków służbowych:
 - a) w wypadku zakazu opuszczania miejsca zakwaterowania — w liczbie dni odpowiadającej połowie okresu odbytej przez żołnierza kary,
 - b) w wypadku kary aresztu — w liczbie dni odpowiadającej okresowi odbytej przez żołnierza kary;
- 3) wydalenia ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego — przełożony na wniosek żołnierza przywraca go do tej służby i umożliwia kontynuowanie nauki w szkole wojskowej, w miarę

możliwości wraz z żołnierzami, z którymi pozostawał w służbie przed ukaraniem.

§ 59. W razie uchylenia kary dyscyplinarnej, o której mowa w § 58 pkt 3, żołnierzowi przywróconemu do służby przysługują wszystkie świadczenia, poza dodatkowymi świadczeniami pieniężnymi, jakie otrzymałby z tytułu pełnienia tej służby, gdyby nie został ukarany.

Rozdział 11

Zasady i tryb skreślenia kar dyscyplinarnych

§ 60. 1. Skreślenie kary dyscyplinarnej polega na usunięciu z teczki akt personalnych lub ewidencji żołnierza orzeczenia o ukaraniu oraz uczynieniu nieczytelnymi zapisów o karalności w wydanych o żołnierzu opiniach i w jego karcie kar.

2. Karę skreśloną uważa się za niebyłą. Skreślenie kary nie likwiduje skutków jej wykonania.

3. Do skreślenia kary jest uprawniony ten przełożony, który karę wymierzył, albo wyższy przełożony.

§ 61. 1. Kary dyscyplinarne podlegają skreśleniu po upływie:

- 1) dwunastu miesięcy od dnia wykonania tej kary — w stosunku do żołnierzy zawodowych, z zastrzeżeniem pkt 3, jeżeli nie byli w tym czasie karani przez sąd wojskowy lub nie wydano wobec nich postanowienia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego albo nie zostali ukarani w postępowaniu dyscyplinarnym,
- 2) sześciu miesięcy od dnia wykonania tej kary lub od dnia, w którym upłynął okres zawieszenia kary aresztu — w stosunku do żołnierzy nie wymienionych w pkt 1, z zastrzeżeniem pkt 3, jeżeli nie byli w tym czasie karani przez sąd wojskowy lub nie wydano wobec nich postanowienia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego albo nie zostali ukarani w postępowaniu dyscyplinarnym,
- 3) terminu, na jaki została wymierzona kara zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych.

2. Jeżeli w terminie określonym w ust. 1 pkt 1 i 2 nastąpiło skazanie przez sąd wojskowy, wydanie postanowie-

nia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego, ukaranie w postępowaniu dyscyplinarnym bądź zastosowano środki wychowawcze, skreślenie kary może nastąpić po upływie dwunastu miesięcy od dnia uprawomocnienia się odpowiedniego orzeczenia.

§ 62. Przepisów § 60 i 61 nie stosuje się w razie wymierzenia żołnierzom kar wydalenia ze służby wojskowej pełnionej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, usunięcia z zawodowej służby wojskowej i pozbawienia posiadanego stopnia wojskowego — w razie zwolnienia żołnierza z czynnej służby wojskowej.

Rozdział 12

Przepisy przejściowe i końcowe

§ 63. Rozporządzenie stosuje się również do spraw wszczętych przed dniem jego wejścia w życie.

§ 64. 1. Kary dyscyplinarne nie wykonane przed dniem wejścia w życie rozporządzenia podlegają wykonaniu według przepisów rozporządzenia.

2. Kary dyscyplinarne, których wykonanie odroczone lub przerwano na podstawie dotychczasowych przepisów, podlegają wykonaniu według przepisów rozporządzenia, jeżeli ustaly przesłanki, ze względu na które ich wykonanie odroczone lub przerwano.

§ 65. Przepisy rozporządzenia stosuje się również do żołnierzy pełniących służbę w jednostkach wojskowych podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 66. Traci moc rozkaz nr 19/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 grudnia 1976 r. w sprawie zatwierdzenia i wprowadzenia do użytku w wojsku „Regulaminu dyscyplinarnego Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej” (Dziennik Rozkazów Ministerstwa Obrony Narodowej Nr 3, poz. 17, z 1981 r. poz. 16, z 1986 r. poz. 1, z 1988 r. poz. 82 i z 1990 r. poz. 51).

§ 67. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Obrony Narodowej: *P. Kołodziejczyk*

597

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY I POLITYKI SOCJALNEJ

z dnia 31 października 1994 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych.

Na podstawie art. 4 ust. 1 i art. 9 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o ubezpieczeniu rodzinnym (Dz. U. Nr 66, poz. 414, z 1950 r. Nr 20, poz. 170 i Nr 36, poz. 333 oraz z 1989 r. Nr 35, poz. 192), art. 118 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192, z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 61, Nr 36, poz. 206, Nr 66, poz. 390 i Nr 87, poz. 506, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 80, poz. 350, Nr 94, poz. 422 i Nr 104, poz. 450,

z 1992 r. Nr 21, poz. 84 i Nr 64, poz. 321 oraz z 1994 r. Nr 74, poz. 339 i Nr 108, poz. 516), art. 24 ust. 6 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. — Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124 i Nr 25, poz. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1986 r. Nr 42, poz. 202 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206), art. 11 dekretu z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 27, poz. 135, z 1989 r. Nr 35, poz. 190, z 1990 r. Nr 36, poz. 206 oraz z 1991 r. Nr 104, poz. 450), art. 12 ustawy z dnia 19